

SLÁVA nepatří mně, ale jedině BOHU

Věk: 42
Studium: FAMU
Oblíbený film: Amadeus
Rodinný stav: ženatý

Jiřího Stracha si určitě vybavíte jako mladého loupežníka Lotranda v pohádce Lotrando a Zubejda, kde nezapomenutelně ztvárnil jednu z hlavních rolí. Více než před kamerou se ale tento talentovaný filmař nachází za ní. Na Vánoce se už stalo tradicí, že můžeme zhlédnout jednu z nejoblíbenějších pohádek Anděl Páně a letos dokonce přibude nová vánoční pohádka z dílny tohoto tvůrce.

Prozradíte nám něco o nové pohádce a kdy se na ni můžeme těšit?

Jmenuje se Svatojánský věneček a vypráví o tom, kterak se mladý vorač do princezny zamiloval a ona do něj. To vše je vyprávěno s nadsázkou a humorem, myslím že docela podobným tomu, který známe třeba ze

Jiří Strach se svojí ženou Magdalénou

Štastného smolaře. Každopádně se možná teď víc těším na natáčení Anděl Páně 2, které by mělo vypuknout v lednu a do kin se dostat příští rok na počátku adventu.

Čím jste chtěl jako malý kluk být? Lákal vás svět filmu už tehdy?

Já měl různé takové klučíčky touhy – být pilotem, popelářem... Pak jsem viděl Nemocnici na kraji města a chtěl jsem být chirurgem. Toho nakonec dosáhl můj starší brácha Petr. A pak si mě vybrali do jednoho filmu, pak do dalšího a nakonec jsem hrál hlavní role. A bylo jasno, že u filmu zůstanu, jen jsem ještě netušil, že nakonec u toho nejdůležitějšího člověka – režiséra.

Práce režiséra je určitě zajímavá pro mnoho čtenářů. Jak dlouho trvá příprava režiséra, než může jít točit na plac? Co musí mít připraveno, rozmyšleno?

To se nedá říci jednoznačně. Některé filmy se zrodí docela rychle, jiné chystáte třeba pět i více let. Čekáte třeba, než se seženou peníze. A rozmyšleno a připraveno musí být úplně všechno, co ve finále vidíte v kině nebo v televizi. Od každého dialogu ve scénáři, přes herecké obsazení, kostýmy, každou

lokaci, až např. po velikost každého záběru. Buď celou scénu můžete natočit v širokých záběrech, nebo v detailech... pokaždé bude mít jiné vyznění, jiný emotivní náboj. Nejdůležitější ale je, abych věděl, co tím filmem chci říct a pro jakého diváka točím.

Co Vás na režisérské práci nejvíce baví?

Možnost pobavit lidi, potěšit je, něco jim filmem dát. Třeba naději. To je moje velké téma, o kterém rád vyprávím. Například Anděl Páně je o schopnosti obětovat sebe pro někoho jiného. Myslím, že lidé od ma-

Společně s otcem Antonínem Krasuckým, OP

Foto: archiv Jiřího Stracha, dále Sekanina Martin, Souček Roman, Pátek Martin

Při natáčení pohádky Lotrando a Zubejda

lých po staré neustále potřebují připomínat velká a krásná křesťanská témata. A už je jedno, kde se je dozvědí, jestli v kině anebo v kostele.

A co je na ní naopak nejtěžší?

Nejtěžší je sehnat peníze, aby vůbec jakýkoli film mohl vzniknout. Je to trpělivá mravenčí práce, která je mnohdy neúspěšná. Výroba filmu se málokdy dostane pod 20 milionů korun, spíš bývají dražší. Je obtížné někoho přesvědčit, aby český film podpořoval. Všichni stejně nakonec jdou radši na hollywoodské podívané, různé Pány prstenů nebo Jamese Bondy. Těhle podívané, která vzniká s rozpočtem 200 milionů dolarů, se obtížně konkuruje. Je to jako kdyby mělo fotbalové mužstvo z divize hrát proti Barceloně. Asi tušíme, jak to dopadne.

Není proto nakonec lepší být „jen“ tím hercem, který je navigován režisérem, než mít na bedrech tíhu celého filmu?

Je a není. Rád hraju malé role, když mě někdo obsadí. Nedávno mi dal Dušan Klein úplnou čurdu v dalším pokračování Básníků. To byla najednou radost filmovat! Neměl jsem žádnou odpovědnost, jakou mívám jako režisér, jen tak jsem si před kamerou zablblnul. A ještě mi za to zaplatili. Na druhou stranu, aby se tím člověk mohl opravdu normálně žít, musí mít herecký talent jako třeba Ivan Trojan. A ten opravdu nemám. Čili bylo moudré schovat se za kameru a místo před ní přenechat těm lepším.

Co je těžší, režírovat pohádku, nebo kriminální příběh?

Oboje má svá úskalí. Jsou to jiné žánry, v jednom člověk musí víc akcentovat laskavost a humor, v druhém zase vytváří napětí, aby se divák třeba bál. Je to řemeslo.

Který žánr byste ještě chtěl zkusit?

Možná by mě bavil muzikál. Něco jako jsou Vlasy od Miloše Formana nebo Starci na chmelu. Ale vím, že doba filmových muziká-

lů je pryč, a kdo ví, jestli se někdy ještě vrátí!

Ministroval jste jako dítě?

No jasně! Dones vlastně pomáhám u oltáře našemu panu faráři P. Richardu Scheuchovi. Přes čtyřicet let byl u nás ve farnosti v Čelákovcích, pokřtil mě jako mimino. Nyní slouží mše svatě u sv. Ducha v Praze. A tak mu pomáhám tam. Nejčastěji při Velikonoční vigílii, což je liturgicky nejsložitější mše v roce. Čili dělám jakéhosi ceremonáře a pomáhám panu faráři podle misálu hlídat, abychom nic neopomněli a poslouchali k Boží slávě co nejlépe a nejkrásněji.

Kdo je pro Vás ve víře inspirativní?

To se mění s věkem. Určitě svatý Dominik. František zase svou prostotou. Tomáš Akvinský vzdělaností. Ignác silnou vůlí. Před lety jsem se nechal unášet mystikou svatého Jana od Kříže. Nad tím vším se ale vždy bude vznášet svatý Pavel a všechny jeho listy. Kolikrát si vzpomenu na jeho slova: Jsme blázni

S otcem kardinálem Špidlíkem

pro Krista! Ano, jsme. A svět nás má stále více za blázny. Ale to vůbec nevadí. My nepotřebujeme mít chválu a slávu lidí, protože přece „naše odměna není z tohoto světa“. My neukládáme poklady na zemi, ale v nebi.

A nesmím zapomenout na kardinála Špidlíka. Tolik rozumím jeho přednáškám a knihám. On měl úžasnou schopnost mluvit o Bohu s úplnou prostotou a obyčejností, aby mohl pochopit každý. To samé vidím i u papeže Františka. Pro mě je papež František svatý už teď. A věřte mi, dožijeme se okamžiku, kdy bude František svatým papežem pro celou církev jako Jan Pavel II.

Máte oblíbenou myšlenku, pasáž z Bible?

Těch je! Čím jsem starší, tím více Písmo čtu. Starý i Nový zákon. Namátkou otevřu a vždycky tam najdu něco geniálního. Všude. A víte, proč je to celé geniální? Protože to Slovo není z člověka, nýbrž od samotného Boha. Často se vracím ke svatému Pavlu v listu Korintským, k onomu slavnému hymnu lásky: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými...“ Lepší definici lásky mi ještě nikdo nikdy nedal a také už nikdy nedá. A často si opakuji Žalm: „Non nobis Domine – Ne nám, Pane, ale Tvému jménu buď veškerá sláva“. A víte, proč si ho opakuju? Abych nezpychl. Když se totiž vaše tvář tu a tam objeví v televizi nebo v časopise, člověk by si brzy mohl myslet, že toho dosáhl svou schopností. Omyl! Bez Pána Boha není nic, nebyl by můj talent točit filmy. I kdybych byl nejlepší režisér na tomto světě, před Boží režií jsem úplná nula. Sláva tedy nepatří mně, vám nebo komukoli z lidí, ale patří jedině Bohu, který je Všemohoucí. Člověk je proti jeho velikosti jen pouhé zrnko prachu. A někdy ani to ne.

Pomáhá Vám Váš vztah k Bohu ve Vaší práci?

Pán Bůh pomáhá. V práci, v životě, v rozhodování, v pochybnostech, je s námi, i když se radujeme. Je s námi, dokonce i když hřešíme. Prostě je pořád s námi. A nikdy nás nechá padnout. Dokážete si představit otce, který by nechal padnout své dítě a nepomohl mu? Nebyl by to otec. A my máme Otce v nebi, jsme všichni Boží děti. To je obrovská jistota a síla. To je veliká pomoc nejen pro práci. Prostě pro cokoli.

Musíme ale mít na paměti jednu věc. Někdy něco chceme, po něčem toužíme. A ono to dopadne jinak. Protože Pán Bůh to chtěl jinak. Tak OK. Ať je podle jeho vůle, protože on ví lépe než my, ví i to, že cesta, kterou bychom chtěli jít sami, by nás dřív nebo později dovedla do záhuby. A proto se přece modlíme „buď vůle Tvá“. Respektujme tedy, co chce On, a nebuďme sobečtí a neprosazujeme silou, co chceme my.

Vánoce se blíží, máte nějaké vánoční přání?

A víte, že už ani nic nechci? Nemám přání pro sebe, raději chci přát jiným. A vzpomenu si na slova kardinála Špidlíka: Člověk dokonalý už o nic neprosí. Ten už se jen modlí „buď vůle Tvá“. Zabít zcela sobectví v sobě, už není žádné „já chci, já chci“, už není žádné ego. Je to odevzdání se do rukou Božích a on ať si mě používá, jak sám chce.

Děkujeme za rozhovor a přejeme i ve Vašem shonu hluboké prožití adventní doby a požehnané Vánoce.